

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 445/2025-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA JUDr. Štefánia Buzgová s.r.o., Vyšná Hutka 171, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. 4C/40/2004 takto

rozhodol:

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. 4C/40/2004 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. 4C/40/2004 **prikazuje konať**.
3. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **771,68 eur** a tieto zaplatiť jeho advokátke do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. júla 2025 domáha vyslovenia porušenia základných práv vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práv na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru a ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom mestského súdu v konaní o jeho žiadosti na vrátenie súdneho poplatku podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra

trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) s tým, že mestskému súdu bude prikázané konať bez zbytočných prietáhov a jemu bude priznané finančné zadosťučinenie 500 eur.

II.

2. V spore, ktorý začal ešte v roku 2004, žalovaný sťažovateľ podal odvolanie proti rozsudku okresného súdu z mája 2008. Za odvolanie zaplatil súdny poplatok 540,73 eur. Krajský súd tento rozsudok potvrdil, no jeho rozsudok z januára 2010 zrušil ústavný súd nálezom z júna 2011. Krajský súd preto uznesením z apríla 2012 rozsudok okresného súdu z mája 2008 zrušil. Okresný súd znova rozhodol rozsudkom a v konaní o odvolaní proti tomuto druhému rozsudku okresného súdu žalobcovia zobrali žalobu späť. Krajský súd preto uznesením z októbra 2022 späťvzatie žaloby pripustil a konanie zastavil. Proti tomu bolo podané dovolanie, ktoré bolo uznesením najvyššieho súdu z novembra 2024 odmietnuté.

3. Počas konania o dovolaní sťažovateľ v septembri 2024 požiadal o vrátenie súdneho poplatku 540,73 eur, ktorý zaplatil ešte v roku 2008. Mestský súd mu oznámil, že o tom rozhodne po vrátení spisu z najvyššieho súdu. Vrátenie súdneho poplatku sťažovateľ urgoval 13. januára 2025. Mestský súd upovedomením vyššieho súdneho úradníka z 2. apríla 2025, ktoré bolo sťažovateľovi doručené 14. apríla 2024, sťažovateľovi uviedol, že súdny poplatok mu nevráti, keďže krajský súd v konaní o jeho odvolaní v januári 2010 uskutočnil pojednávanie a podľa § 11 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch sa poplatok splatný podaním odvolania vráti, ak sa konanie zastavilo, ak sa odvolanie odmietlo alebo vzalo späť pred prvým pojednávaním. Sťažovateľ 18. apríla 2025 podal predsedníčke mestského súdu sťažnosť na prietahy v konaní. Tá mu upovedomením zo 6. mája 2025, ktoré mu bolo doručené 29. mája 2025, uviedla, že vzhľadom na upovedomenie vyššieho súdneho úradníka je jeho sťažnosť nedôvodná.

III.

4. Podľa sťažovateľa k porušeniu jeho ústavných práv došlo tým, že mestský súd o jeho žiadosti o vrátenie súdneho poplatku nerozhodol procesne prípustným spôsobom (rozhodnutím), čím mu bolo znemožnené opravným prostriedkom preskúmať správnosť jeho rozhodnutia o nevrátení súdneho poplatku. K náprave nevedlo ani to, že podal sťažnosť predsedníčke mestského súdu. Tvrdí, že o jeho odvolaní nebolo vecne rozhodnuté, a preto sa mu má vrátiť súdny poplatok za odvolanie. V tejto súvislosti poukazuje na nález ústavného súdu (III. ÚS 662/2017). V súvislosti so žiadosťou o priznanie finančného zadosťučinenia uvádza, že postup mestského súdu u neho viedol k pocitom krivdy a nespravodlivosti.

5. Mestský súd považuje ústavnú sťažnosť za nedôvodnú. Opisuje priebeh konania a zdôrazňuje, že nie je dôvod na to, aby bol sťažovateľovi vrátený zaplatený súdny poplatok. Zdôrazňuje, že sťažovateľ o tom bol upovedomený detailne zdôvodneným prípisom vyššieho súdneho úradníka, pretože zákon výslovne neustanovuje povinnosť vydať formálne uznesenie o nevrátení súdneho poplatku. Prípis je administratívne oznámenie, resp. upovedomenie, ktoré ma informatívny charakter, nie je proti nemu prípustné odvolanie či sťažnosť. Mestský súd k tomu dopĺňa, že sťažovateľ proti prípisu vyššieho súdneho úradníka podal odvolanie, na ktoré neprihliadol, keďže nebol dôvod predložiť ho krajskému súdu z dôvodu, že § 375 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) upravuje postup súdu len pri podaní odvolania proti uzneseniu.

IV.

6. Ústavný súd nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 31/05). V zásade nemá právomoc preskúmať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré pri výklade a uplatňovaní zákonov vytvorili skutkový a právny základ ich rozhodnutí. Ústavný súd pri rozhodnutiach všeobecných súdov kontroluje zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem a postupu, ktorý im predchádzal, so základnými právami. Preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, čím by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (IV. ÚS 43/04).

7. Ani vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti bližšie nezdôvodnený záver mestského súdu o tom, že o žiadosti o vrátenie súdneho poplatku sa nerozhoduje uznesením a žiadateľovi stačí len administratívne oznámiť, že nemá právo na vrátenie súdneho poplatku, je zjavne mylný, a preto rozporný so základnými právami sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie. Vrátenie súdneho poplatku je v § 11 zákona o súdnych poplatkoch upraveným právom toho, kto súdny poplatok zaplatil. O tom, či je dôvod na vrátenie súdneho poplatku, súdy rozhodujú bez návrhu uzneseniami tak, ako to vyplýva z § 12 a § 14 zákona o súdnych poplatkoch. Z týchto ustanovení je zrejmé, že (i) vo veciach poplatkov súd rozhoduje, (ii) na konanie vo veciach poplatkov sa primerane použijú ustanovenia CSP a (iii) a v konaní podľa zákona o súdnych poplatkoch koná a rozhoduje vyšší súdny úradník a o sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka koná a rozhoduje sudca. Nie je žiaden dôvod na to, aby o návrhu či žiadosti poplatníka o vrátenie súdneho poplatku nebolo rozhodnuté uznesením, keďže rovnako ako pri platení súdnych poplatkov ide o otázku aplikácie ustanovení zákona o súdnych poplatkoch, ktoré majú konkrétny presah do majetkovej sféry poplatníka.

8. Zákon tak jasne stanovuje, že o vrátení súdneho poplatku, teda aj o návrhu na vrátenie súdneho poplatku, súd rozhoduje, a keďže na jeho rozhodovanie sa vzťahuje CSP, nie je žiaden dôvod na to, aby sa o tom rozhodovalo inak ako uznesením tak, ako to predpokladá § 234 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd rozhoduje uznesením, ak nerozhoduje vo veci samej. CSP a ani zákon o súdnych poplatkoch nepozná rozhodovanie v podobe akého si mestským súdom vytvoreného konceptu „detailne zdôvodneného prípisu vyššieho súdneho úradníka, administratívneho oznámenia (upovedomenia) informatívneho charakteru“. Takáto podoba rozhodovania či komunikácie súdu a strany civilného sporu nie je upravená v CSP a ani v zákone o súdnych poplatkoch. Záver mestského súdu je zjavne mylný a viedol k tomu, že o návrhu sťažovateľa nebolo rozhodnuté zákonom predpokladaným spôsobom – uznesením a v konečnom dôsledku zákonom predpokladanou osobou – sudcom.

9. Preto postupom mestského súdu, ktorý vychádza z nesprávneho právneho záveru a ktorý spočíva v tom, že o návrhu sťažovateľa doteraz a ani po tom, ako na tento nedostatok upozornil sťažovateľ sťažnosťou predsedu súdu, nebolo rozhodnuté osobou a formou, ktorú predpokladá zákon, došlo k porušeniu ústavných práv sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie. Preto bolo ústavnej sťažnosti v tejto časti vyhovené a vyslovené, že postupom mestského súdu došlo k porušeniu ústavných práv sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a spravodlivé

súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. K porušeniu týchto ústavných práv sťažovateľa došlo osobitnou nečinnosťou mestského súdu, ktorý síce o návrhu sťažovateľa konal, no robil tak zákonom nepredpokladaným spôsobom. Preto bolo okresnému súdu prikázané, aby vo veci konal, teda o návrhu sťažovateľa rozhodol zákonom predpokladaným spôsobom.

10. Nebol dôvod vyhovieť ústavnej sťažnosti sťažovateľa z dôvodu porušenia ústavných práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ o vrátenie súdneho poplatku požiadal v septembri 2024 a mestský súd na to, hoc aj nesprávnym spôsobom, reagoval upovedomením vyššieho súdneho úradníka z apríla 2025. Treba pripomenúť, že v čase podania žiadosti sťažovateľa o vrátenie súdneho poplatku sa spis nachádzal v dôsledku dovolania na najvyššom súde. Takáto niekoľko mesiacov trvajúca nečinnosť mestského súdu nezakladá dôvod na záver, že v konaní došlo k zbytočným prietahom.

11. Rovnako nebol dôvod vyhovieť ústavnej sťažnosti z dôvodu porušenia ústavných práv sťažovateľa vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu a účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru. O tom, či má byť sťažovateľovi vrátený súdny poplatok, a tak vyhovené jeho majetkovému nároku voči štátu, musí rozhodnúť zákonom predpokladaným spôsobom mestský súd. To, že tak mestský súd neurobil a so žiadosťou sťažovateľa sa vysporiadal zákonom nepredpokladaným spôsobom, nezakladá dôvod na záver, že postupom mestského súdu došlo k zásahu do majetku sťažovateľa. Účinným prostriedkom nápravy porušených ústavných práv sťažovateľa je rozhodnutie o tejto ústavnej sťažnosti. Preto nedošlo k porušeniu práva sťažovateľa podľa čl. 13 dohovoru. Vzhľadom na to, že mestskému súdu bolo prikázané konať o žiadosti sťažovateľa na vrátenie súdneho poplatku, a to zákonom predpokladaným spôsobom, nebol dôvod na to, aby bolo ústavnej sťažnosti vyhovené v časti žiadosti sťažovateľa o priznanie finančného zadosťučinenia. Vyslovenie porušenie ústavných práv a prikaz konať je dostatočným dovŕšením ochrany ústavných práv sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie.

12. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľa odôvodňuje, aby mu mestský súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom. Ich výška bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, čo za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 371 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 14,84 eur) predstavuje 771,68 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. septembra 2025

Robert Šorl
predseda senátu